

De Syrische president en massamoordenaar Assad zit weer aan tafel in de Arabische Liga

ANALYSE uit het ND, door [Jan van Benthem](#) zaterdag 20 mei 2023

Deze week was het zover. Ondanks twaalf jaar burgeroorlog en ruim 300.000 burgerdoden was Syrië weer welkom bij vergaderingen van de Arabische Liga. Maar de weg ernaartoe is door Bashar al-Assad geplaveid met de lichamen van zijn slachtoffers.

Ook Saoedi's, verklaard tegenstanders van Assad, zijn weer in gesprek met Assad. Ze hebben hem uitgenodigd voor de top van de Arabische Liga. Beeld afp

Geweld loont. Hoe afschrikwekkender, hoe beter. Moord ook. Vooral als je het op grote schaal doet en geen krimp geeft zolang je nog de steun hebt van belangrijke bondgenoten die er net zo over denken. Dat is de wrede les van twaalf jaar oorlog tegen de burgers van Syrië. Want het regime van president Bashar al-Assad werd maandag weer welkom geheten op een vergadering van ministers van de Arabische Liga. En Al-Assad zelf werd persoonlijk uitgenodigd door de Saoedische koning Salman bin Abdulaziz voor de top van de Liga, deze vrijdag.

In november 2011 werd Syrië nog de Liga uitgezet, wegens het moorddadige optreden tegen demonstrerende burgers. Aan dat optreden is niets veranderd. De onafhankelijke internationale VN-onderzoekscommissie voor Syrië rapporteerde in maart voor de zoveelste keer dat de Syrische regering 'doorgaat met moord, martelingen en mishandeling, naast willekeurige gevangenneming, gedwongen verdwijningen, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden'.

Het geweld tegen burgers neemt juist weer toe, aldus de onderzoekers. De regering bestookt zelfs vluchtelingenkampen met clusterbommen. De andere terreurorganisaties die er actief zijn, inclusief ISIS en Hayat Tahrir al-Sham, staan qua aantallen slachtoffers in de schaduw van Al-Assad.

Door al dat geweld kent Syrië nog steeds 'de grootste vluchtelingen crisis ter wereld, met meer dan dertien miljoen mensen die ontheemd zijn geraakt of zijn gevlucht', tekent de onderzoekscommissie aan. Maar deze maandag werd de Syrische minister van Economie live op televisie begroet door zijn Saoedische collega van Financiën.

steun Rusland en China

China en Rusland juichen het van harte toe. 'Wie is er nu ongelukkig met de terugkeer van Syrië tot de Arabische Liga', was dinsdag de kop van een in zowel de Chinese staatskrant *Global Times* als het Russische *Sputnik News* gepubliceerde analyse. Per slot van rekening zou Syrië uit de Liga zijn gezet vanwege westerse druk, betogen Peking en Moskou. En niet het optreden van Assad zorgde voor een burgeroorlog, maar de 'militaire en politieke inmenging van buitenlandse machten verergerde de situatie in Syrië, met catastrofale gevolgen', claimen ze.

Daartegenover wist China de relaties tussen Saoedi-Arabië en Iran weer te herstellen (de beide landen stonden ook wat Syrië betreft tegenover elkaar) waarna er ook weer contact kwam tussen de Saoedi's en Syrië. Rusland is op zijn beurt de hoeder en leider van de gesprekken tussen Iran, Turkije en Syrië, ook in het zogenoemde Astana-overleg, waarin Rusland, Turkije en Iran de 'garanderende landen' zijn van de wapenstilstandsafspraken – die ze zelf even gemakkelijk weer schonden.

Maar het Astana-overleg nam wel veel aandacht weg van het politieke overleg dat onder leiding van de VN plaatsvond in Genève en dat gericht was op een politieke oplossing. Daarbij stond ook de macht van Assad ter discussie, en van het ter discussie stellen van een zittende macht, hoe slecht die ook is, zijn zowel Moskou als Peking niet gediend.

Het werken aan een vredesproces werd zo een doodlopende weg. Diverse internationale topdiplomaten, onder wie oud-VN-chef Kofi Annan, beten als bijzonder gezant van de VN hun tanden stuk op het gebrek aan medewerking en de eindeloze veto's van Moskou en Peking.

Vorig jaar april riepen landen van de Arabische Liga, de Europese Unie, Turkije, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten nog op tot 'het verminderen van het lijden van het Syrische volk' en de noodzaak 'om aan te dringen op het vervolgen van de ernstigste misdaden die in Syrië zijn bedreven'. Een jaar later is de grootste misdadiger een welkome gast aan tafel, als 'uitdrukking van de algemene houding van de internationale gemeenschap', zoals China het verwoordt.

Dat is dan wel een internationale gemeenschap waarvan de VS en de EU geen deel uitmaken. Want die hebben verklaard niet akkoord te gaan met een normalisatie van de betrekkingen met Assad zolang het geweld doorgaat en er geen rekenschap voor begane misdaden is afgelegd. Daarmee 'isoleert het Westen zich van de hele internationale gemeenschap', stellen Moskou en Peking. Daarmee bedoelen ze hun 'internationale gemeenschap' van landen waar zaken als recht en het ontzien van burgers van geen belang zijn. De uitnodiging aan Assad is zo niet alleen een breekpunt in de Syrische oorlog, ze is een breekpunt in de internationale verhoudingen.

staat van paniek

De directe gevolgen ervan zullen vooral merkbaar zijn voor Syrische vluchtelingen. Die leven 'in staat van paniek', melden zowel Al Jazeera als CNN. Nu al worden gedwongen 'repatriëringen' gemeld uit Libanon. Amnesty International waarschuwt dat mensen die zo gedeporteerd worden naar Syrië, het risico lopen van vervolging of marteling. Zolang de situatie in Syrië niet verandert, wil ruim negentig

procent van de vluchtelingen ook niet terug, bleek eerder uit een onderzoek van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR.

Maar voor zowel de EU als de VS is Syrië geen prioriteit meer. Toch zijn er nog wel mogelijkheden om vooral die Syriërs die niet in handen zijn van Assad te helpen, met humanitaire hulp en voor de Koerdische gebieden ook ondersteuning in de opbouw van zaken als bestuur en rechtspraak. En niet in de laatste plaats door de misdaden en de getuigenissen erover duidelijk vast te leggen en zo de dreiging boven de hoofden van de misdadigers plaatsen dat ze eens ter verantwoording zullen worden geroepen.